

ומרצה זריקה זו לפיגולו דהיינו, שלגבי קביעת פיגול ופסול בקרבן, מצינו ששמה זריקה, שאף המחשב מחשבת פיגול בעבודות הקודמות לזריקה, אין הפיגול חל בקרבן אלא בשעת זריקת הדם, והיא

שעושה דין שירים לדם הנותר, אלא זריקה הנעשית במחשבת פיגול¹³ או פסול, שחישב לאכול את בשר הזבח חוץ לזמנו או חוץ למקומו שלמרות שהיא זריקה פסולה, נחשבת למעשה זריקה, והטעם הואיל

ליסוד.

הזריקות, לפסול את הקרבן משום פיגול, כדין שתי עבודות הנעשות במחשבת חצי זית, שמצטרפות זו עם זו. אבל כיון שכבר נעשה דין שירים על ידי זריקה ראשונה, שוב אין זריקה שניה נחשבת זריקה, ואינה פוסלת במחשבה כלל.

והחזון איש כתב, שאף לדעת רש"י שביאר הספק על שירים שבצואר הבהמה, מודה הוא לדברי התוס' בשם הר"ר אפרים, שהספק הוא גם על השירים שבכלי, ושני ספקות אלו תלויים זה בזה, והינו, שאם זריקת פסול אינה נחשבת זריקה, הרי שלא נחשב שנעשה זריקה בקרבן זה, ויחזור הכשר ויקבל ויזרוק, ומטעם זה אין לדם הנותר בכלי דין שיירי נתינה, כי על אף שקלט המזבח את הדם הנזרק, אין זה עושה שירים, ולכן אף על פי שדין הדם שעלה לא ירד, וכשזרק הדם מעל אור המזבח, נחשב כל הדם כנקלט על גבי המזבח, אף על פי כן לא ישפך הדם הנותר לאמה, כי מאחר ואין לו דין שירים, הרי הוא כדבר שאינו ראוי למזבח שדינו לירד, אולם אם זריקת פסול נחשבת זריקה, נמצא שכבר נעשית זריקה בקרבן זה, ולא יועיל שיחזור הכשר ויקבל, ומטעם זה גם כן ישפך הדם הנותר ליסוד כדין שיירי הדם, כי מאחר ושירים אלו כבר נקלטו על המזבח בעת הזריקה, דינם כעלה ששוב לא ירד. ולפי זה, מה שאמרה הגמרא שזריקת פיגול עושה שירים, היינו לגבי שיירי הדם הנותר בכלי שדינו להישפך ליסוד, מחמת שקלטו מזבח, ואף על פי שהוא פסול, ישפך ליסוד מדין אם עלה לא ירד.

אולם הקשה, מדברי הגמרא בהמשך האומרת שזריקה במחשבת פיגול עושה דין שירים, וכיון שנפסל הדם משום פיגול, היאך ישפך ליסוד? משמע בדברי הגמרא, שזריקת פיגול נותנת דין שירים לדם הנותר בצואר הבהמה, והקשה בכתבי הגרי"ז, כיון שכבר נפסל כל הקרבן משום פיגול, הרי שאף ללא דין שירים אין לקבל שוב את הדם, ואף קבלה שאינה עושה דין שירים, אם נעשתה במחשבת פיגול פסלה את כל הקרבן, ומה נתחדש בדין זה שזריקת פיגול עושה שירים? ובאבי עזרי הוכיח מכת קושיא זו, כפירושו [שהובא לעיל] בדברי הרמב"ם הסובר, שאין הנדון כאן על דין שירים, אלא על עבודת הפסול, אם שמה עבודה ופוסלת את הזבח, וזהו שענה רבי יוחנן, שאין לך עבודה פסולה ששמה עבודה, אלא בזריקה המרצה לפיגול, שעל אף שנעשתה בקרבן שכבר נפסל במחשבה שחישב בעת העבודות שקדמו לזריקה, מכל מקום שמה עבודה.

ותירץ הגרי"ז, שאלמלא דין שירים, היה הדין שאם קיבל פעם נוספת את הדם וזרקו, שוב לא ירד, כדין כל הפסולין שאם עלו לא ירדו. אבל כיון שזריקת פיגול עושה דין שירים לדם הנותר, דהיינו שנעשה כבר זריקה בקרבן זה, הרי שהזריקה הנוספת אין שמה זריקה, ודין הדם לירד. עוד כתב, שאלמלא דין שירים, יהיה הדין שאם זרק במחשבת פיגול על חצי זית, ואחר כך קיבל פעם נוספת זרק אף אותו במחשבת פיגול על חצי זית, תצטרפנה שתי